

Список літератури:

1. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань регулювання випуску та обігу електронних грошей : Постанова Правління Національного банку України № 481 від 04 листопада 2010 року. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10>
2. Про затвердження Правил Національної системи масових електронних платежів : Постанова Правління Національного банку України №620 від 10 грудня 2004 року. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0025-05>
3. Електронні платіжні системи в Україні // Офіційна сторінка «InternationalSite». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://international-site.net/uk-ua/zakazchiku/100/elektronn-plat-zhn-sistemi-v-ukra-n>
4. Майбутнє платіжного ринку – безконтактні платіжні інструменти і широке використання електронних грошей // Вісник НБУ, – 2013. – № 7. – С3-10.
5. Організаційна структура НСМЕП // Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=47076&cat_id=46466

Христина КОЗЛОВА

*студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Балянт Г. Р.

ПОБУДОВА ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ ЯК СПОСІБ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ

З метою максимально ефективного управління кредитним ризиком банку необхідно визначати можливість і доцільність здійснення тієї чи іншої банківської операції. Кожна операція повинна враховувати вимоги стратегії банку в області ризику і, зокрема, стан кредитного портфеля банку.

Після прийняття стратегії управління банку необхідно визначити оптимальний рівень кредитного ризику. Цей показник важливий для визначення орієнтирів банку в області кредитування. Даний показник можна використовувати при визначенні відхилення фактичного показника кредитного ризику від оптимального з метою подальшого прийняття рішення щодо кредитування.

Серед менеджерів банків не існує єдиної думки щодо способів визначення оптимального рівня кредитного ризику, проте необхідність визначення цього показника і забезпечення відповідності йому не викликає сумнівів.

Оптимальний кредитний портфель – такий портфель, який найбільш точно відповідає за складом і структурою кредитній та маркетинговій політиці банку і його плану стратегічного розвитку. Оптимальний кредитний ризик і оптимальний кредитний портфель тісно пов'язані, оскільки при оптимальній структурі кредитного портфеля банку досягається оптимальна величина кредитного ризику і навпаки. Величину оптимального кредитного ризику кожний банк встановлює самостійно, керуючись власними міркуваннями і обраною стратегією управління.

Для визначення оптимального ризику необхідно спочатку визначити допустимий для банку рівень кредитного ризику. Під допустимим розуміють такий ризик, реалізація якого не загрожує життєдіяльності банку. Для більш детального аналізу допустимого ризику необхідно ввести поняття зони ризику. Під зоною ризику

розуміють область, в рамках якої втрати не перевищують будь-якого рівня (прибутку, виручки або власного капіталу банку).

Існують різні підходи до визначення таких зон ризику. Найбільш доцільним видається виділення наступних зон: зона допустимого ризику; зона неприпустимого ризику; зона критичного ризику; зона катастрофічного ризику. На межах зон знаходяться відповідно обсяги прибутку, виручки і власного капіталу.

Перша область – зона допустимого ризику. Ця область характеризує обсяг втрат, що не перевищує розміри розрахункового прибутку. У цій області всі витрати будуть окуплені, а банк ризикує тільки тим, що в гіршому випадку він просто не отримає прибутку.

Друга область – зона недопустимого ризику. В межах цієї області можливі втрати, величина яких перевищує розмір розрахункового прибутку, але не перевищує загальний розмір розрахункової виручки. Такий рівень ризику неприпустимий, оскільки банк може втратити всю або частину виручки. У цьому випадку банк здійснив безглузді витрати грошових коштів.

Третя область – зона критичного ризику. Це та область, в якій можливі втрати перевищують величину виручки, але не досягають величини власного капіталу банку. Це дуже небезпечна ситуація для банку.

Четверта область – зона катастрофічного ризику. Величина втрат дорівнює або перевищує власний капітал банку. Ця ситуація веде до банкрутства, тому такий рівень ризику допустити не можна.

Отже, максимально допустимий ризик для банку – це такий рівень ризику, при реалізації якого банк зазнає втрат, які є рівними його розрахунковому прибутку. При виборі високоризикової стратегії максимально допустимий ризик може бути обраний як оптимальний.

Після того, як побудований графік ризику та визначені області допустимого, неприпустимого, критичного та катастрофічного ризику для конкретного банку, необхідно перейти до більш детального аналізу області допустимого ризику. У цій області менеджером банку встановлюється оптимальний рівень кредитного ризику при виборі стратегії диверсифікації ризику.

Оптимальний рівень ризику залежить від індивідуальних особливостей діяльності кожного банку. Величина оптимального ризику – показник відносний, він визначається на підставі суб'єктивних оцінок фахівців. Вважаємо, що банку при визначенні оптимального для нього кредитного ризику необхідно дотримуватися наступних загальних принципів: відповідність показника можливостям і розмірам банку; відповідність його сучасному стану банку і позиції в області кредитування, постійний моніторинг даного показника, коректування показника в залежності від змін, що відбуваються.

Величина оптимального кредитного ризику залежить від стратегії банку в області управління ризиками. Даний показник може переглядатися залежно від впливу різних факторів. Подібні коригування спрямовані на забезпечення постійної адаптованості стратегії банку до поточних факторів макро- та мікросередовища. Якраз однією з головних загроз ефективності управління ризиками виступає відсутність урахування зміни умов діяльності банку. Тому показник оптимального кредитного ризику повинен постійно корегуватися з урахуванням факторів зовнішнього та внутрішнього середовища банку.

Після того, як менеджментом банку буде визначено оптимальний розмір кредитного ризику, необхідно побудувати такий кредитний портфель, ризик якого

відповідав би оптимальному рівню. Для цього банку необхідно побудувати модель оптимізації кредитного портфеля, що враховує залежність кредитного ризику банку від структури портфеля кредитів. Для вирішення цього завдання банку доцільно використовувати стандартне для фінансистів банків програмне забезпечення «Пошук рішення» табличного процесора Excel.

Отже, за допомогою даної моделі визначається оптимальна структура кредитного портфеля банку. Застосування даної моделі дозволить керівництву банку без будь-яких складних математичних побудов визначити оптимальну структуру кредитного портфеля для досягнення оптимального рівня ризику.

Яна КОЛЕСНИК

*студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет*

Христина МЕНДЛЮК

*студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Сас Б.Б.

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ

В Україні в умовах розвитку ринкового середовища дедалі більшого значення набувають питання безпеки бізнесу, що є одним з обов'язкових чинників підтримання усталеності економічного та соціального розвитку країни, підвищення її обороноздатності, виключення або мінімізації ймовірності виникнення соціальних, трудових, міжнаціональних та інших конфліктів, що загрожують безпеці держави. Проблема фінансової безпеки банків набула особливої актуальності у період фінансової кризи, що стала серйозним іспитом на стійкість для банківського сектору. Фінансова криза спричинила значний вплив на розвиток банківського сектору економіки. З огляду на ситуацію, яка склалась, виникає необхідність наукових досліджень в сфері забезпечення банками їх фінансової безпеки, а також підтримки її відповідного рівня в несприятливих умовах.

Банківська безпека — стан стійкої життєдіяльності при якому забезпечується реалізація основних інтересів і пріоритетних цілей банку, захист його від внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування [2].

Серед чинників фінансової безпеки комерційного банку виокремлюють: рівень підтримання ліквідності, впровадження фінансових інновацій, охорони інформації, збереження активів, забезпечення прибутковості; пікові виплати із державних боргових зобов'язань у певний період; наявність економічних нормативів, що регламентують банківську діяльність, їх обґрунтованість й безумовне дотримання; рівень обов'язкового резервування; частку прострочених відсотків і пролонгованих кредитів у їх кредитних портфелях; обсяг їх рефінансування НБУ; необачну політику, пов'язану з недостатньо прорахованою підпискою на цінні папери, вкладанням коштів в амбіційні та неефективні проекти, укладанням угод із сумнівними структурами, перенесенням існуючих збитків на новий фінансовий рік; систему розрахунків, яка застосовується; організаційну структуру й рівень заробітної плати;